

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «САДОХА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SADOCHA v. UKRAINE)**

(Заява № 77508/11)

РІШЕННЯ
(По суті)

СТРАСБУРГ

11 липня 2019 року

ОСТАТОЧНЕ

11.10.2019

*Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44
Конвенції. Його текст може підлягати редакційним виправленням.*

У справі «Садоха проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Ангеліка Нуссбергер (*Angelika Nußberger*), Голова,

Йонко Грозев (*Yonko Grozev*),

Ганна Юдківська (*Ganna Yudkivska*),

Сіюфра О'Лірі (*Síofra O'Leary*),

Мартіньш Мітс (*Mārtiņš Mits*),

Лятіф Гусейнов (*Lətif Hüseynov*),

Ладо Чантурія (*Lado Chanturia*), судді,

та Мілан Блашко (*Milan Blaško*), заступник Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 18 червня 2019 року

постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 77508/11), яку 06 грудня 2011 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянин Чехії, пан Васіл Садоха (далі – заявник).

2. Заявника представляв пан В. Касько, юрист, який практикує у м. Київ. Уряд України (далі – Уряд) представляв його Уповноважений, пан І. Ліщина.

3. Заявник скаржився, що конфіскація його отриманих законним шляхом коштів була надмірним і непропорційним заходом, та що його не було належним чином викликано у судові засідання у його справі.

4. 16 квітня 2018 року про зазначені скарги було повідомлено Уряд, а решту скарг у заяві було визнано неприйнятними відповідно до пункту 3 Правила 54 Регламенту Суду.

5. Уряду Чехії було запропоновано надати письмові зауваження відповідно до пункту 1 статті 36 Конвенції, але він відмовився від цього.

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

6. Заявник народився у 1972 році та проживає у м. Оломоуц Чеської Республіки.

7. 22 липня 2011 року заявник подорожував з аеропорту «Київ» (Жуляни) до Польщі. Він пройшов через «зелений коридор», перевозячи 41 000 євро готівкою у ручній поклажі. Під час контролю на безпеку його ручну поклажу було проскановано. Згідно з твердженнями заявника, як тільки працівник служби авіаційної безпеки запитав його, чи перевозив він будь-яку готівку, заявник повідомив, що в його ручній поклажі були гроші та показав їх працівнику служби авіаційної безпеки.

8. Згідно зі складеним на місці Державною митною службою України протоколом про порушення митних правил заявник порушив процедури митного контролю у зоні спрощеного митного контролю, перевозячи товари (готівку), які підлягали обов'язковому декларуванню та письмово не задекларував суму грошей, яку перевозив, у повному обсязі. Йому пред'явили обвинувачення у порушенні статей 339 і 340 Митного кодексу України. Працівник митниці вилучив 31 000 євро як предмет правопорушення, дозволивши заявнику залишити решту 10 000 євро.

9. 10 серпня 2011 року Солом'янський районний суд міста Києва (далі – районний суд) провів засідання у присутності прокурора та захисника заявника. Під час засідання захисник заявника визнав, що під час виїзду з України заявник не задекларував митному органу гроші, проте пояснив, що заявник не зробив цього, оскільки не знав, яку суму повинен був декларувати, а яку суму дозволялося перевозити незадекларованою. Захисник також поінформував районний суд, що заявник отримав кошти за договором приватної позики у м. Київ і був зобов'язаний повернути їх упродовж двох місяців після їхнього запозичення. Він надав суду договір позики від 22 липня 2011 року між заявником і К., фізичною особою, яка проживає в Україні. Договором, який був написаним від руки документом, передбачалося, що заявник на двомісячний строк позичав у К. 31 000 євро та зобов'язувався сплатити пеню у випадку несвоєчасного повернення ним суми.

10. Того дня районний суд встановив, що протокол про порушення митних правил був достатнім доказом правопорушення, та ухвалив постанову про конфіскацію суми у розмірі 31 000 євро. Приймаючи таке рішення, він встановив:

«... суд критично ставиться до наданих письмових документів представником [заявника], а саме: договору позики та копії квитанції на отримання коштів в сумі 21 600 євро, оскільки вони належним чином не стосуються справи, оскільки походження цих грошових коштів ніяким чином не впливає на визначення міри відповідальності [заявника]. ...

Дослідивши матеріали справи, суд вважає, що винність [заявника] повністю підтверджується матеріалами справи, зокрема, даними протоколу про порушення митних правил. ...

Вирішуючи питання призначення виду стягнення за порушення митних правил, з урахуванням характеру і способу вчиненого порушення митних правил, особи правопорушника, суд приходить до висновку, що на [заявника] слід накласти стягнення у вигляді конфіскації товарів відповідно до статті 340 Митного кодексу України.»

11. У своїй апеляційній скарзі захисник заявника скаржився, що суд першої інстанції застосував до нього несправедливий та непропорційний захід. Зокрема, він зазначив, що суд належним чином не розглянув важливі фактори, які були підставами для накладення на заявника менш суворого стягнення, а саме: законне походження коштів, відсутність наміру вчинити правопорушення, інформація про особу заявника, і зокрема те, що раніше він ніколи не вчиняв жодних адміністративних правопорушень, а також його фінансовий та сімейний стан. Натомість районний суд наклав найбільш суворе стягнення, обмеживши своє обґрунтування загальними фразами без наведення будь-яких відповідних деталей. Заявник просив змінити стягнення у вигляді конфіскації на штраф.

12. 12 вересня 2011 року Апеляційний суд міста Києва (далі – апеляційний суд) за відсутності заявника, проте у присутності двох його захисників залишив без задоволення апеляційну скаргу та без змін постанову районного суду. Водночас він погодився з висновком районного суду, що походження коштів не мало жодного юридичного значення для вирішення питання щодо визначення міри відповідальності заявника. Апеляційний суд також зазначив, що заявник був зобов'язаний ознайомитись із відповідними митними правилами перед перетином українського кордону, і що він жодним чином не був обмежений у цьому. Апеляційний суд також зазначив, що з постанови районного суду вбачалося, що він розглянув і взяв до уваги відомості про особу заявника. Стосовно аргументів захисника про те, що заявник визнав неумисне недотримання вимоги щодо декларування відповідної суми коштів, ніколи не притягувався до адміністративної відповідальності та мав велику родину, то ці фактори, на думку апеляційного суду, не були *sine qua non* підставою для скасування постанови районного суду і зміни накладеного на заявника стягнення. Апеляційний суд зазначив, що конфіскація як стягнення була передбачена статтями 339 і 340 Митного кодексу України та була належним чином застосована до заявника з урахуванням характеру, способу вчиненого правопорушення та наявних відомостей про особу правопорушника. Насамкінець, апеляційний суд зазначив, що не задекларувавши значну суму коштів, заявник вчинив грубе порушення митних правил, що завдало істотної шкоди зовнішньоекономічним інтересам і безпеці України та посягнуло на основні положення митного регулювання. Тому він постановив, що підстав для задоволення поданої захисником заявника апеляційної скарги не було.

13. Постанова апеляційного суду була остаточною та оскарженню не підлягала.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

14. Митний кодекс України (у редакції, чинній на момент подій) передбачав:

Стаття 97. Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України

«...Порядок переміщення через митний кордон України валютних цінностей встановлюється Національним банком України. ...»

Стаття 327. Забезпечення законності у разі застосування стягнень до порушників митних правил

«Стягнення за порушення митних правил не може бути застосовано інакше, як на підставі та в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України.»

Стаття 377. Вилучення товарів, транспортних засобів і документів

«Товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил... вилучаються...»

Стаття 339. Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю

«Порушення встановленого відповідно до цього Кодексу порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю, тобто наявність під час проведення митного контролю в особи, яка формою проходження митного контролю обрала проходження через таку зону (коридор), товарів, заборонених або обмежених до переміщення через митний кордон України, або товарів у кількостях, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України,

- тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів.»

Стаття 340. Недекларування товарів, транспортних засобів

«Недекларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України... які підлягають обов'язковому декларуванню...

- тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від ста до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів, транспортних засобів...»

15. Інструкція про переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України (у редакції, чинній на момент подій), затверджена постановою Національного банку України від 27 травня 2008 року № 148, передбачає:

2. Увезення в Україну та вивезення за межі України готівки

«1. Фізична особа має право ввозити в Україну та вивозити за межі України готівку в сумі, що не перевищує в еквіваленті 10 000 євро без письмового декларування митному органу.

2. Фізична особа має право ввозити в Україну та вивозити за межі України готівку в сумі, що перевищує в еквіваленті 10 000 євро за умови письмового декларування митному органу в повному обсязі. ...»

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

16. Заявник скаржився, що рішення національних органів державної влади у справі про адміністративне правопорушення конфіскувати його кошти у сумі 31 000 євро у зв'язку з недекларуванням їх на митниці було незаконним, надмірним і непропорційним переслідуваній законній меті. Він посилався на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, яка передбачає:

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.»

A. Прийнятність

17. Суд вважає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

1. Аргументи сторін

(а) Заявник

18. Перш за все, заявник стверджував про незаконність конфіскації коштів, які він перевозив, оскільки існуючі положення законодавства,

відповідно до яких було ухвалено постанову про конфіскацію, не відповідали вимогам Конвенції щодо передбачуваності та доступності. Зокрема, відповідно до статті 327 Митного кодексу України будь-яке стягнення за порушення митних правил не могло бути застосовано інакше, як на підставі та в порядку, встановленому Митним кодексом України та іншими законами (див. пункт 14). Хоча Митний кодекс України передбачав стягнення у вигляді штрафу або конфіскації у випадку недекларування коштів, які підлягали обов'язковому декларуванню, ні Митний кодекс України, ні будь-яких інший закон не містили чіткого посилання на суму, яку дозволялося переміщувати через кордон України без декларування. Інструкція, на яку посилався Уряд (див. пункт 20), не була «законом», і національні суди не посилалися на неї у своїх постановках, як на частину законних підстав для конфіскації коштів заявника. Також незрозуміло, чи була інструкція загальнодоступною на момент подій.

19. Конфіскації була несправедливим і непропорційним переслідуваній законній меті заходом. Вивезення іноземної валюти з України не було незаконним. Кошти, які заявник перевозив, були отримані законним шляхом, і він безперешкодно показав їх працівникам митниці, як тільки його запитали, чи мав він будь-яку готівку. Недекларування ним коштів не було умисною поведінкою, а його дії не завдали державі жодної шкоди. Конфіскована сума була значною для заявника, зокрема тому, що він мав повернути її упродовж двох місяців і мав трьох дітей. Національні суди проігнорували всі ці фактори та наклали на нього найсуворіше стягнення, не обґрунтувавши, чому менш суворий захід, такий як штраф, був би недостатнім за обставин його справи. Згідно з твердженнями заявника його ситуація була дуже схожою на ситуацію заявника у справі «Гирлян проти Росії» (*Gyrlyan v. Russia*), заява № 35943/15, від 09 жовтня 2018 року), в якій Суд визнав, що незадекларовані кошти було конфісковано у заявника у порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

(b) Уряд

20. Уряд визнав, що було втручання у право власності заявника, коли державні органи конфіскували у нього 31 000 євро. Проте втручання було законним і пропорційним. Зокрема, конфіскація як санкція за відповідне адміністративне правопорушення, передбачалася статтями 339 і 340 Митного кодексу України (див. пункт 14), а відповідний порядок переміщення іноземної валюти через український кордон був визначений Інструкцією (див. пункт 15). Заявник повинен був знати, що переміщення значної суми готівки через кордон підлягало певним встановленим законодавством обмеженням. Можна було б обґрунтовано очікувати, що він ознайомиться з цим питанням

перед подорожжю. Наведені у провадженні на національному рівні факти не свідчили, що його стверджуване незнання було якимось чином виправдано.

21. Щодо пропорційності, то розглянувши відповідні фактори, такі як кількість правопорушень, їхній характер і спосіб їхнього вчинення, а також відомості про особу заявника, національний суд обрав найсуворіше покарання, оскільки заявник вчинив грубе порушення митних правил, що істотно вплинуло на зовнішньоекономічні інтереси України. На заявника було накладено лише санкцію у вигляді конфіскації, що відрізняє цю справу від справи «Габріч проти Хорватії» (*Gabrić v. Croatia*), заява № 9702/04, від 05 лютого 2009 року), в якій Суд засудив те, що за аналогічних обставин на заявницю було накладено стягнення як у вигляді конфіскації, так і штрафу.

2. Оцінка Суду

22. Сторонами не оскаржується, що постанова про конфіскацію суми у розмірі 31 000 євро становила втручання у право заявника на мирне володіння своїм майном. Беручи до уваги свою практику з цього питання (див., наприклад, рішення у справах «Ісмаїлов проти Росії» (*Ismayilov v. Russia*), заява № 30352/03, пункт 29, від 06 листопада 2008 року та «Болєвіч проти Хорватії» (*Boljević v. Croatia*), заява № 43492/11, пункт 37, від 31 січня 2017 року), Суд не вбачає підстав для іншого висновку.

23. Суд повторює свій послідовний підхід, що захід у вигляді конфіскації, навіть якщо він передбачає позбавлення власності, підпадає під сферу дії другого абзацу статті 1 Першого протоколу до Конвенції, яким Договірним державам дозволяється здійснювати контроль за користуванням майном для забезпечення сплати податків (див. згадане рішення у справі «Габріч проти Хорватії» (*Gabrić v. Croatia*), пункт 33 з подальшими посиланнями).

24. Щодо законності втручання Суд зазначає, що сторони не дійшли згоди з цього питання (див. пункти 18 і 20).

25. Суд зазначає, що заявника по суті було визнано винним у недекларуванні митним органам суми готівки, яку він перевозив. Стягнення за це правопорушення, а саме – штраф або конфіскація, – були передбачені статтею 340 Митного кодексу України (див. пункт 14). Обов'язок декларувати митному органу готівку в сумі, що перевищувала 10 000 євро, було закріплено Інструкцією, затвердженою Національним банком України (див. пункт 15). Повноваження Національного банку України з цього питання згадувались у статті 97 Митного кодексу України. Суд вважає, що зазначені норми були сформульовані достатньо чітко, а тому відповідали якісній вимозі передбачуваності. Він також зазначає, що відповідно до доступної на веб-сайті Верховної Ради України бази

даних «Законодавство України» Інструкцію було опубліковано в «Офіційному віснику України» від 23 червня 2008 року № 43, а тому вона була загальнодоступною. Той факт, що постанова Національного банку України, якою було затверджено Інструкцію, не була законом у формальному розумінні, не змінює наведеної оцінки, оскільки поняття закону відповідно до Конвенції також має автономне тлумачення, яке може включати підзаконні акти (див., наприклад, рішення у справі «Бітто та інші проти Словаччини» (*Bittó and Others v. Slovakia*), заява № 30255/09, пункт 102, від 28 січня 2014 року). Отже, Суд переконаний, що втручання у право власності заявника ґрунтувалося на законі, як вимагається статтею 1 Першого протоколу до Конвенції.

26. Далі Суд зазначає, що держави мають законний інтерес, а також обов'язок відповідно до різних міжнародних договорів вживати заходи для виявлення та контролю за рухом готівки через їхні кордони, оскільки великі обсяги готівки можуть використовуватися для відмивання грошей, обігу наркотичних засобів, фінансування тероризму або організованої злочинності, ухилення від сплати податків або вчинення інших серйозних фінансових злочинів. Загальна вимога про декларування, що застосовується до будь-якої особи, яка перетинає державний кордон, запобігає непомітному ввезенню та вивезенню готівки з країни, а конфіскація внаслідок недекларування готівки митним органам є частиною загальної системи регулювання, створеної для боротьби з цими злочинами. Отже, Суд вважає, що захід у вигляді конфіскації відповідає загальному суспільному інтересу (див. згадане рішення у справі «Гирлян проти Росії» (*Gyrlyan v. Russia*), пункт 23).

27. Інше питання, яке Суд має вирішити, чи забезпечило втручання необхідний справедливий баланс між захистом права власності та вимогами загального інтересу з огляду на свободу розсуду, якою наділена держава у цій сфері. Необхідний баланс не буде досягнуто, якщо на відповідного власника майна буде покладено «індивідуальний та надмірний тягар». Крім того, хоча другий абзац статті 1 Першого протоколу до Конвенції не містить чітких процесуальних вимог, Суд має встановити, чи забезпечило провадження в цілому заявника можливістю представити свою справу компетентним органам державної влади, щоб надати їм можливість встановити справедливий баланс між зазначеними конфліктуючими інтересами (див. згадане рішення у справі «Болєвіч проти Хорватії» (*Boljević v. Croatia*), пункт 41; рішення у справах «Денісова і Моїсєєва проти Росії» (*Denisova and Moiseyeva v. Russia*), заява № 16903/03, пункти 58 і 59, від 01 квітня 2010 року та «Руммі проти Естонії» (*Rummi v. Estonia*), заява № 63362/09, пункт 104, від 15 січня 2015 року).

28. Адміністративне правопорушення, у вчиненні якого заявника було визнано винним, полягало у недекларуванні ним суми готівки,

яку він перевозив через митний кордон. У зв'язку з цим слід зазначити, що, дійсно, як вказав заявник, вивезення іноземної валюти з території України не було незаконним відповідно до українського законодавства. Дозволялося не лише вивезення валюти, але й сума, яка могла бути законно перерахована або, як у цій справі, фізично перевезена через митний кордон у випадку декларування, в принципі, не була обмежена на момент подій (див. пункт 15). Ці елементи відрізняють цю справу від деяких інших, в яких конфіскація застосовувалася до товарів, ввезення яких було заборонено, або до транспортних засобів, які використовувалися для перевезення заборонених речовин або торгівлі людьми (приклади таких справ див. у згаданому рішенні у справі «Ісмаїлов проти Росії» (*Ismayilov v. Russia*), пункт 35).

29. Крім того, під час провадження у районному суді заявник пояснив, що отримав кошти за договором приватної позики, і надав документи у підтвердження цих фактологічних тверджень (див. пункт 9). Органи державної влади прямо не розглянули це питання, оскільки вони, вочевидь, вважали, що воно не стосувалося справи, принаймні застосування заходу у вигляді конфіскації. Суд зазначає, що у нього немає доказів, які б вказували, що заявник надав митним органам договір позики, який був написаним від руки документом, укладеним між заявником і фізичною особою у день його виїзду з України. Як вбачається з наявних документів, уперше посилення на договір було зроблено під час судового провадження. Проте з огляду на непроведення національним судом оцінки законності походження коштів і те, що у своїх зауваженнях до цього Суду Уряд не висловив жодних сумнівів щодо достовірності договору позики, Суд не може ставити під сумнів законне походження конфіскованої готівки. На цій підставі Суд відрізняє цю справу від справ, в яких конфіскація стосувалася активів, отриманих внаслідок вчинення кримінального правопорушення, які вважалися отриманими незаконним шляхом або призначеними для використання у незаконній діяльності (приклади таких справ див. у згаданому рішенні у справі «Ісмаїлов проти Росії» (*Ismayilov v. Russia*), пункт 36 та рішенні у справі «Гріфхорст проти Франції» (*Grifhorst v. France*), заява № 28336/02, пункт 99, від 26 лютого 2009 року).

30. Повертаючись до поведінки заявника, Суд зазначає, що немає жодних ознак того, що він умисно намагався обійти митні правила. Уряд не оскаржив, що під час перевірки на безпеку заявник не заперечував перевезення готівки (див. пункт 19 і див. для порівняння рішення у справі «Мун проти Франції» (*Moon v. France*), заява № 39973/03, пункт 8, від 09 липня 2009 року та згадане рішення у справі «Гріфхорст проти Франції» (*Grifhorst v. France*), пункт 8, в яких заявники заперечили наявність у них коштів). Той факт, що українські

органи державної влади не порушили кримінальне провадження щодо заявника, також свідчить про визнання ними того, що заявник не мав наміру обманути їх і, що наклавши на заявника стягнення у вигляді конфіскації, українські органи влади не прагнули запобігти якій-небудь незаконній діяльності, такій як відмивання грошей, обіг наркотичних засобів, фінансування тероризму або ухилення від сплати податків. Кошти, які перевозив заявник, були отримані законним шляхом, і він мав право вивезти їх з України, якби задекларував їх митним органам. З цього випливає, що єдиною протиправною (проте не кримінальною) поведінкою, відповідальність за яку могла бути покладена на заявника, було те, що він письмово не задекларував митним органам факт перевезення ним через кордон готівки у такому обсязі.

31. Суд повторює, що для того, щоб втручання було пропорційним, воно має відповідати серйозності вчиненого правопорушення, а санкція – серйозності злочину, який вона має покарати, у цій справі – недотримання вимоги щодо декларування (див. згадані рішення у справах «Гирлян проти Росії» (*Gyrlyan v. Russia*), пункт 28 і «Габріч проти Хорватії» (*Gabrić v. Croatia*), пункт 29).

32. Дійсно, конфіскована сума була значною для заявника. Проте немає жодних доказів, що заявник міг завдати якоїсь серйозної шкоди державі: він не ухилявся від сплати мита або будь-яких інших зборів і не завдав державі будь-якої іншої матеріальної шкоди. Твердження, яке містилося у постанові апеляційного суду, що дії заявника завдали «істотної шкоди зовнішньоекономічним інтересам і безпеці України», є занадто нечітким і загальним та не є підтвердженням іншими деталями щодо того, у чому саме полягала ця шкода. Тому, Суд вважає, що стягнення у вигляді конфіскації не було направлено на відшкодування матеріальної шкоди, оскільки держава не зазнала жодних втрат внаслідок недекларування заявником коштів, а було стримуючим та каральним за своїм призначенням (див. згадане рішення у справі «Гирлян проти Росії» (*Gyrlyan v. Russia*), пункт 29).

33. Суд не переконаний аргументом Уряду, що оцінка пропорційності була включена до рішень національних судів. Вбачається, що викладені міркування стосовно законного походження коштів, неумисного характеру поведінки заявника або відсутності записів про інші порушення митних правил, хоча і були чітко висунуті захисником заявника, не відіграли жодної ролі під час прийняття судами рішень. Національні суди просто послались у загальних формулюваннях, не навівши деталей, на «характер і спосіб вчиненого порушення» та «особу [заявника]» та не розглянули питання, чи було дотримано необхідний баланс між суспільним інтересом і правом заявника на мирне володіння своїм майном. Отже, Суд вважає, що межі проведеного національними судами розгляду справи були

занадто вузькими, щоб відповідати вимозі встановлення «справедливого балансу», притаманній другому абзацу статті 1 Першого протоколу до Конвенції (див. там само, пункт 30).

34. Аналогічно, Уряд переконливо не довів у цьому Суді, що менш суворе стягнення, наприклад, штраф, було недостатнім для досягнення бажаного стримуючого та карального ефекту і запобігання майбутнім порушенням вимоги щодо декларування.

35. У зв'язку з цим Суд зазначає, що на відміну від згаданої справи «Гирлян проти Росії» (*Gyrlyan v. Russia*), в якій, як вбачалося, російські суди не мали жодних дискреційних повноважень з цього питання, оскільки відповідно до законодавства незадекларовані кошти у будь-якому разі у повному обсязі вилучалися державою, незалежно від накладення стягнення у вигляді штрафу або конфіскації, у справі заявника українські суди насправді мали вибір щодо розміру штрафу, який мав бути накладений як санкція (див. пункт 14).

36. За цих обставин конфіскація незадекларованих коштів у повному обсязі, на думку Суду, поклала індивідуальний і надмірний тягар на заявника та була непропорційною вчиненому правопорушенню (див. згадані рішення у справах «Габріч проти Хорватії» (*Gabrić v. Croatia*), пункт 39 і Ісмаїлов проти Росії» (*Ismayilov v. Russia*), пункт 38; та рішення у справі «Танасов проти Румунії» [Комітет] (*Tanasov v. Romania*) [Committee], заява № 65910/09, пункт 28, від 31 жовтня 2017 року).

37. Отже, було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

38. На підставі тих самих фактів заявник також скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на несправедливість згаданого провадження у справі про адміністративне правопорушення у зв'язку з проведенням судових засідань за його відсутності.

39. З огляду на свої висновки за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції (див. пункт 37) Суд вважає, що він уже розглянув основне питання скарги заявника, зокрема законність конфіскації 31 000 євро в результаті згаданого адміністративного провадження, і немає необхідності у винесенні окремого рішення щодо прийнятності та суті наведеного у попередньому пункті стверджуваного порушення статті 6 Конвенції (див., *mutatis mutandis*, рішення у справах «Центр юридичних ресурсів в інтересах Валентина Кимпеану проти Румунії» [ВП] (*Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu v. Romania*) [GC], заява № 47848/08, пункт 156, ЄСПЛ 2014 з подальшими посиланнями та «Мокану та інші проти Республіки

Молдова» (*Mocanu and Others v. The Republic of Moldova*), заява № 8141/07, пункт 37, від 26 червня 2018 року).

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

40. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.»

Шкода

41. Заявник вимагав 31 000 євро в якості відшкодування матеріальної шкоди, що дорівнювало конфіскованій сумі коштів, і 3 100 євро, що дорівнювало розміру штрафу, який він мав сплатити за недотримання умов договору позики з К. Він пояснив, що розмір необхідного до сплати штрафу було встановлено у зміненому договорі позики, який він 06 лютого 2014 року уклав з К.. Штраф замінив суму передбаченої за договором пені, яку заявник повинен був сплатити за первинним договором позики 2011 року. Він також вимагав 2 000 євро в якості відшкодування моральної шкоди.

42. Уряд заперечив проти цих вимог.

43. Суд зазначає, що підставою для встановлення порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції у цій справі був непропорційний характер накладеного на заявника стягнення, що не означає, що заявник не повинен був нести жодної відповідальності за вчинене ним порушення національного законодавства. Проте завдання Суду не полягає у спекуляції на розмірі штрафу, який би був накладений на заявника замість конфіскації всієї незадекларованої суми коштів, яка була визнана порушенням Конвенції, та заміні собою національних органів державної влади у цьому питанні. За цих обставин Суд вважає, що питання матеріальної шкоди ще не готове до вирішення. Отже, його слід відкласти, щоб надати сторонам можливість подати письмові зауваження з цього питання та поінформувати Суд про досягнення сторонами будь-якої угоди щодо цього (пункти 1 і 4 Правила 75 Регламенту Суду).

44. Щодо моральної шкоди Суд вважає, що за обставин цієї справи встановлення порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції само собою становить достатню справедливую сатисфакцію (див., наприклад, згадані рішення у справах «Габріч проти Хорватії» (*Gabrić v. Croatia*), пункт 49, «Болєвіч проти Хорватії» (*Boljević v. Croatia*), пункт 54).

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* прийнятною скаргу за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції;
2. *Постановляє*, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;
3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати питання прийнятності та суті скарги заявника за статтею 6 Конвенції;
4. *Постановляє*, що в частині щодо відшкодування матеріальної шкоди внаслідок встановленого порушення питання справедливої сатисфакції не готове для вирішення, а тому:
 - (а) відкладає розгляд цього питання;
 - (б) закликає Уряд та заявника упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, надати свої письмові зауваження з цього питання та, зокрема, повідомити Суд про будь-яку угоду, якої вони можуть досягти;
 - (с) відкладає подальший розгляд цього питання та делегує Голові палати повноваження вирішити його за необхідності;
5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 11 липня 2019 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Мілан Блашко
(*Milan Blaško*)
Заступник Секретаря

Ангеліка Нуссбергер
(*Angelika Nußberger*)
Голова